

Asemaympäristöt

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/asemaymparistoja-koskevat-maaraykset-ohjeet/>

Asema- ja terminaali-alueita ovat:

- juna-asetat
- linja-autoasetat
- metroasetat
- satamaterminaalit

Asemien kokonaisvaltaisen kehittämisen kannalta koko asema-alue tulee käsitellä yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena. Asema-alueeseen sisältyy asemarakennuksen tai katoksen lisäksi juna-asetilla raiteet ja matkustajalaiturit sekä asemaan liittyvillä bussiasemilla laiturialue ja näihin liittyvät matkustajapalvelut, kuten lipunmyyntipisteet. Asema-alueena käsitetään myös kulkuyhteydet asemaan liittyviin palveluihin: liityntäliikenne, taksi ja pysäköintialueet. Invalidiliitto suosittaa esteettömäksi myös reitit lähiympäristössä sijaitsevalle terveysasemalle ja apteekkiin.

Asema-alue on esteettömyyden erikoistason aluetta. Kulkuyhteyksinä junalle ja asemien toimintoihin johtavia väyliä koskevat esteettömästä rakentamisesta annetut rakentamistapaohjeet ja määräykset. Asemaympäristöjen esteettömyysmääräyksiä ja suosituksia löytyy kootusti sivustolta

<https://www.sujuva.info/>

Opastus

Opastuksen tulee olla katkeamaton ja erottua selvästi asemaympäristön mainoksista. Opastustaulut tulee aina toteuttaa kahdella tavalla: sekä kuvaan että tekstiin perustuen.

HKL on julkaissut metron opastusjärjestelmän suunnitteluohjeen, joka kokoaa suunnittelun tavoitteet, graafisen ilmeen ja tekniset määrittelyt yhteen ja toimii siten suunnittelun apuna niin HKL:lle itselleen kuin ohjeistoa tarvitseville yhteistyökumppaneille kuten HSL:lle tai metroasemiin liittyville kauppakeskuksille

Valaistus

Kaupunkikuvassa asema-alueesta muodostuu aukoiden ja aluetta rajaavien rakennusten avulla yksi kaupungin tärkeimmistä tiloista, jonka keskeisin rakennus joukkoliikenteen käyttäjän kannalta on asemarakennus. Aseman valaistuksen on sovelluttava kaupunkikuvallisesti muuhun kaupunkivalaistukseen, paikkaan ja kaupungin julkiskuvaan. Valaistuksen tehtävänä on antaa

kulkijalle käsitys liikkumisympäristöstä sekä luoda tilaan miellyttävä ja turvallinen ilmapiiri. Kaunis ja kaikkina vuorokaudenaikoina toimiva asema ympäristöineen luo positiivista imagoa joukkoliikenteelle ja kaupungille.

Asema-ympäristöjen valaistuksesta on koostettu oma [ohjekortti](#).

Esteetön valaistus

”Aseman ulkoalueiden valaistuksen tulee olla riittävä helpottamaan kulkemista ja korostamaan tasonvaihtoja, ovia ja sisäänkäyntejä. Esteettömien reittien valaistus on mukautettava matkustajan näkemisen tarpeeseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tasonvaihtoihin, lipunmyyntitoimistoihin ja lipunmyyntiautomaatteihin, neuvontapisteisiin ja tiedotusnäyttöihin”. (Komission asetus (EU) N:0 1300/2014.)

JUNA-ASEMAT

Asemaluokittelussa henkilöliikenneasemat jaetaan kaukoliikenteen ja lähiliikenteen luokkiin, joilla on erilaiset palvelutasotavoitteet. Luokittelu on tehty vuonna 2009. Uudet tai kunnostettavat asemat tulee toteuttaa luokittelun ohjeiden mukaisesti.

kaukoliikenteen asemaluokka 1: Matkakeskukset ja muut merkittävät risteysasemat

Helsinki. Matkakeskus, asemalla myös lähiliikennettä.

Pasila. Asemalla myös lähiliikennettä.

Lähiliikenteen luokka 1: Merkittävät vaihtoasemat

Oulunkylä, Malmi, Puistola, Huopalahti

Lähiliikenteen luokka 2: yli 1 000 matkustajaa vuorokaudessa välittävät asemat

Käpylä, Pukinmäki, Tapanila, Ilmala, Valimo, Pitäjänmäki, Pohjois-Haaga, Kannelmäki, Malminkartano

LINJA-AUTOASEMAT

Bussiliikenteen terminaalit (1 merkittävät vaihtoterminaalit, 2 muut terminaalit)

1. Kamppi, Rautatientori, Elielinaukio, Hakaniemi, Herttoniemi, Itäkeskus, Malmi
2. Kontula, Mellunmäki, Puistola, Vuosaari

METROASEMAT

Merkittävät vaihtoterminaalit:

Kamppi, Rautatientori, Hakaniemi, Herttoniemi, Itäkeskus

Muut terminaalit:

Lauttasaari, Ruoholahti, Helsingin yliopisto, Sörnäinen, Kalasatama, Kulosaari, Siilitie, Puotila, Rastila, Vuosaari, Myllypuro, Kontula, Mellunmäki

RAITIOVAUNUTERMINAALIT

Helsingin raitiotieverkko on rakennettu yksinomaan Helsingin kaduille, eli se on perinteinen katuraitiotie. Helsingin raitiovaunut ovat erityisesti kantakaupungissa olennainen osa kaupunkikuvaa ja päivittäistä liikkumista.

HKL:n raitiovaunuvarikot:

HKL:llä on kolme raitiovaunuvarikkoa: Koskelassa, Töölössä ja Vallilassa. Raitiovaunut säilytetään ja huolletaan Töölön ja Koskelan varikoilla. Vallilassa tehdään myös isompia töitä kuten kolari- ja peruskorjauksia.

SATAMAT

Helsingin sataman satamanosat:

Eteläsatama, Katajanokan satama, Länsisatama

Huolto ja kunnossapito

Huolto- ja kunnossapitorajat on sovittava selkeästi sekä julkisten että yksityisten tilojen osalta ja ympäristön kunnossapito on toteutettava kaikkialla asemaympäristössä niin laadukkaasti, ettei käyttäjä havaitse hallintarajan vaihtumista tilassa. Asema-alueelle on laadittava valaistuksen huolto- ja kunnossapito-ohjelma, jolla eri osapuolten omat ohjeet yhtenäistetään alueelliseksi yleisohjeeksi.

Henkilöliikennepaikoilla Liikennevirasto vastaa laitureista, kulkuyhteyksistä ja matkustajainformaatiosta. Suurimmat asemarakennukset ovat VR-Yhtymän omistuksessa.

Yhteyksistä juna-asemille vastaa Helsingin kaupunki. Liityntäpysäköinnistä vastaa kiinteistön omistaja eli Liikennevirasto, VR-Yhtymä Oy tai kunta? Liityntäpysäköinti kaupungilla.

Lisätiedot ja -lähteet

- Tulevaisuuden henkilöliikenneselvitys (1/2009) Liikennevirasto Yleiset palvelutasotavoitteet. Asemaympäristön valaistusohjeet niin liikennöinnille kuin asemillekin vuoteen 2050 mennessä.
- HKL 2017. Metron staattinen matkustajainformaatio. Suunnitteluohje
- TRAFI/8596/03.04.02.00/2014 Esteettömyys rautatiejärjestelmässä Rautatiejärjestelmän esteettömyyttä määrittelevä Liikenteen turvallisuusvirasto Trafín kansallinen määräys. Tämä on EU:n komission päätökseen (saavutettavuus-YTE) perustuva Suomen oloihin tehty sovellus velvoittavista vähimmäisvaatimuksista infrastruktuurille ja liikkuvalla kalustolle. Määrittelee velvoittavat SF-standardit. Standardiin on tulossa päivitys hissien osalta 2017.
- RATO16 "Väylät ja laiturit" (2009), Liikennevirasto (uusi päivitys tulossa) Radanpitäjän suunnitteluohje, joka käsittelee asema-alueiden esteettömyyttä sekä asema-alueiden valaistuksen esteettömyyttä.
- F1 Suomen rakentamismääräyskokoelma, Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, Ympäristöministeriö
- F2 Suomen rakentamismääräyskokoelma, Rakennuksen käyttöturvallisuus, Määräykset ja ohjeet 2001, Ympäristöministeriö
- G1 Suomen rakentamismääräyskokoelma, Asuntosuunnittelu, Määräykset ja ohjeet 2005, Ympäristöministeriö
- SuRaKu-ohjeet (Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja piha-alueilla) 2005, 2008. Liikenneministeriö; Julkisen liikenteen asema-alueiden on täytettävä esteettömyyden erikoistason vaatimukset, jotka tulee ottaa huomioon rautatieasema-alueiden suunnittelussa. Sillä ei ole RATO:n ja Trafi:n määräyksiin verrattavaa velvoittavaa vaikutusta.
- Helsingin kaupungin ohjeet ja tyyppiirustukset

- SFS-EN 12464-2. Light and lighting. Lighting of work places. Part 2: Outdoor work places. (Ulkotyöalueiden valaistussuositukset.) 17.12.2007. Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
- EN 12464-2;2014 ja EN 12464-1;2014, eurooppalaiset valaistusstandardit
- Komission asetus (EU) N:0 1300/2014
- Esteetön valaistus ja selkeät kontrastit, Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 39/2006
- <https://www.hel.fi/hkl/fi/raitiovaunulla/radat-ja-varikot/>
- Asemaympäristöjen esteettömyysmääräyksiä ja suosituksia löytyy kootusti sivustolta: <https://www.sujuva.info/>

Hakusanat

[raitiovaunu](#), [terminaali](#), [satama](#), [juna](#), [metro](#), [bussi](#), [linja-auto](#), [esteetön](#), [valaistus](#), [opastus](#), [asema](#), [asemaympäristö](#)